

17 FEB 2009

Vefsn Jerger- og Fiskerforening

Hovedstyret
Postboks 281
8658 Mosjøen

JUSTISDEPARTEMENTET	
17 FEB 2009	
SAKSNR.:	200801140
AVD/KONT/BEH:	LOV / E / KHK
DOK.NR.	105
ARKIVKODE:	

Mosjøen 13.02.2009

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Nou 2007: 13 Den nye sameretten - høring

Vefsn JFF er en lokalforening i Nordland fylke og vi ønsker herved å synliggjøre vår mening i forbindelse med høringsprosessen ved den nye sameretten.

Vi har vært i kontakt med fylkeslaget, Nordland JFF, ang. høringsuttalelse og avklart bruk av fylkeslagets innstilling.

Vi vedlegger innspillet fra Nordland JFF og stiller oss bak innstillingen fra NJFF – Nordland.

Med hilsen

Dagfinn Brækken
Skr.

Vedlegg: NJFF – Nordland sitt innspill, sendt til Norges JFF.

NJFF – NORDLAND
Norges jeger- og fiskerforbund, Nordland

Norges Jeger- og Fiskerforbund
Postboks 94
1378 Nesbru

30.10.2008

”Den nye sameretten” – innspill til intern høring for Samerettsutvalgets innstilling fra NJFF - Nordland.

Dette er en stor og komplisert sak, og selv om mange uttrykker stor bekymring for hva SRU II bringer med seg, er det likevel bare fire lokalforeninger som har levert innspill i denne saken. NJFF – Nordland er skuffet over responsen, men tolker dette dit hen at mange lokallag synes saken er for stor og komplisert, og derfor setter sin lit til at NJFF – Nordland ivaretar deres interesser. Samtidig registrerer vi at innspillene fra lokalforeningene spriker. To foreninger (Rana JFF og Rana Elgjegerforening) ønsker at Hålogalandsallmenningen blir innført som forvaltningmodell i Nordland og Troms. Narvik og Omegn Jeger- og Fiskerforening ønsker Revidert Statskog, mens Bodø JFF også ønsker Revidert Statskog, men mener det bør gjøres en grundig overveining om hvorvidt denne modellen er realistisk å få gjennom.

For å lette saksbehandlingen har vi valgt å gi høringssvaret i samsvar med punktene i Forbundets høringsveiledning, men har utvidet Diskusjonstema 3 – Antall regioner, til også å omfatte utmarksstyrenes størrelse og sammensetning.

Identifisering og kartlegging av rettigheter – kommisjon og særdomstol (kartleggings- og anerkjennelsesloven)

Her har vi ingen store motforestillinger. Vi ser at dette er et punkt som vi vanskelig kommer utenom hvis vi som nasjon skal oppfylle artikkel 14 i ILO – konvensjon nr 169. Det er imidlertid viktig at også allmennhetens interesser blir ivaretatt i denne prosessen. Det er også slik at rettighetskrav kan fremmes uavhengig av etnisitet og vil således ikke bare gjelde personer eller grupper med samisk bakgrunn.

Samisk deltakelse og medvirking (konsultasjonsloven)

Vi mener det er viktig og på høy tid at samisk deltakelse og medvirking blir vektlagt og lovfestet i den offentlige forvaltning.

Vi er imidlertid bekymret for det vi oppfatter som for sterk vektlegging av samiske interesser satt opp i mot interessene til den ikke-samiske befolkningen som tross alt er i stort flertall. Vi mener det i utvalgets innstilling legges for liten vekt på at det faktisk er stor forskjell på Nordland, store deler av Troms og Finnmark når det gjelder prosentandel samer i befolkningen.

Vi er også meget bekymret for forslaget som går på å gi Sametinget hjemmel for å fastsette retningslinjer for endret bruk av utmark. Vi mener dette er et forslag som vil kunne få store konsekvenser og som åpner for å innskrenke allmennhetens rettigheter i fremtiden. Vi mener det pr dags dato er umulig å forutsi hvordan dette kan slå ut, og at det ikke er nødvendig med en slik hjemmel da samisk deltakelse og medvirking nå er sikret gjennom en egen lov, samt at man har de samme muligheter som øvrige norske borgere til å påvirke politiske prosesser og offentlig forvaltning.

Forslag til ny forvaltningsmodell

Diskusjonstema 1 – Valg av grunneier

NJFF – Nordland mener at den forvaltningsmodellen vi i dag har med Statskog SF som grunneier fungerer meget godt. Det er god tilgang på jakt og fiske for alle, store sammenhengende områder og gode ordninger for kjøp av jakt- og fiskekort. Dette gir stor frihet for oss som jegere og fiskere, men ivaretar også en helhetlig forvaltning av ressursene til beste for allmennheten. I og med at vi i dag er fornøyd, ønsker vi oss naturlig nok en modell som ligger så nært opp til det vi har i dag som mulig, og da er Revidert Statskog den modellen som etter vår mening best ivaretar våre medlemmers interesser.

Likeså er det et faktum at Hålogalandsallmenningen ikke ble så ille som vi hadde fryktet. Hålogalandsallmenningen har flere positive trekk, blant annet det som går på lokaldemokrati, og lovfestet tilbakeføring av midler til regionene. Vi er samtidig veldig bekymret hvis en ser for seg det verst tenkelige scenarioet i forhold til Hålogalandsallmenningen. Da tenker vi spesielt på sammensetningen av utmarksstyrene, størrelse på regionene og definisjonen av hva som er innenbygdsboende/utenbygdsboende. Vi vil komme nærmere inn på disse tre temaene.

I forhold til å anbefale Norges Jeger- og Fiskerforbund å kjempe for en Revidert Statskog modell så har vi imidlertid noen kommentarer. Gjennom deltakelse på flere møter og seminarer så vurderer vi det dit hen at svært mange "tunge" aktører har signalisert at de ønsker Hålogalandsallmenningen. Eksempler på dette er de fleste berørte kommuner, landbrukets organisasjoner, flere politiske partier og ikke minst Sametinget som helt kategorisk avviser en Revidert Statskog modell. I tillegg vil selvfølgelig utvalgets flertallsinnstilling veie tungt. Vi ser også gjennom intern høring at det er lokallag som ønsker Hålogalandsallmenningen. Sett i lys av prosessen i Finnmark hvor Norges Jeger- og Fiskerforbund som organisasjon etter hvert havnet helt på sidelinja, mener vi det er svært viktig at man nå foretar sonderinger opp mot politiske partier, Stortinget og andre aktører om hvorvidt det har noen hensikt å bruke resurser på Revidert Statskog, eller om man bør gå i dialog for å få mest mulig innflytelse på hvordan Hålogalandsallmenningen blir seende ut.

Vi støtter for øvrig også argumentet om at dersom Statskog forsvinner i Nordland og Troms, så vil også de øvrige Statskogområdene i Sør-Norge stå i fare for å bli borte. Det er også et faktum at dette argumentet blir brukt av tilhengerne av Hålogalandsallmenningen. "Skal vi la

hensynet til noen små områder i Sør-Norge være avgjørende for valg av forvaltningsmodell for Nordland og Troms?" Vi mener for øvrig at fremtiden til Statskog i Sør-Norge ved valg av Hålogalandsallmenningen som forvaltningsmodell burde vært avklart gjennom en egen konsekvensutredning.

Vår konklusjon blir derfor at vi primært støtter en Revidert Statskog modell, men at det må vurderes om hvorvidt det er realistisk å få støtte for denne modellen.

Diskusjonstema 2 – Retten til jakt og fiske

Vi mener dette nå er avklart, i og med at lovforslaget ganske konkret beskriver at alle som det siste året har vært og fortsatt er bosatt i Norge, har rett til jakt på storvilt, jakt og fangst på småvilt, og fiske i vassdrag med stang og håndsnøre. Faktisk så innfører Hålogalandsallmenningen en lovfestet rett som vi ikke har gjennom dagens jakt- og fiskelovgivning. Samtidig er det liten grunn til å tro at man ved en Revidert Statskog modell vil få vesentlige endringer i dagens praksis, slik at vi også vil være fornøyd med en Revidert Statskog modell.

Vi registrerer imidlertid at det ikke er en rett til snarefangst av rype og fiske med garn for utenbygds i Hålogalandsallmenningen. Dette kan utmarksstyret åpne for, men man har ingen garanti for at de vil gjøre det. Snarefangst av rype er etter vår mening en fillesak, men i forhold til garnfiske så er dette ganske dramatisk. Vi blir fratatt en rett, eller i alle fall en adgang som vi etter dagens praksis har, til å fiske med garn, mot løsning av "garnkort". Dette er noe som ikke er viktig for personer som bor langt fra regionen da dette nok ikke er særlig aktuelt for dem. For oss som bor i regionen er imidlertid dette svært viktig, og ytterligere et argument som understreker viktigheten av å få definert alle innbyggere i en region som innenbygds.

Diskusjonstema 3 – Antall regioner, utmarksstyrenes størrelse og -sammensetning.

Antall regioner

Vi ønsker oss så få regioner som mulig. Dette på bakgrunn av at få regioner vil føre til store forvaltingsområder, og flere regioner vil gi små forvaltingsområder. Samtidig vil en få økte kostnader i forbindelse med jakt og fiske hvis en ønsker å jakte eller fiske i flere regioner, og ikke minst hvis en er så uheldig å være bosatt på grensa mellom to regioner. En region Nordland og en region Troms mener vi er fornuftig.

Utmarksstyrenes størrelse

I forhold til utmarksstyrenes størrelse så vil de føringene som ligger i utvalgets innstilling i forhold til Hålogalandsallmenningen være problematiske. Dette fordi det er foreslått at alle kommuner skal ha en representant i utmarksstyrene. Her vil man nødvendigvis ende opp med ganske mange regioner for at ikke styrenes størrelse skal bli uhåndterlig. Vi mener for øvrig at det ikke er behov for at alle kommunene i en region er representert i utvalgstyret.

Utmarksstyrene skal ikke drive politikk, men forvalte utmarksressursene. Da mener vi at det er viktigere at alle brukergrupper er representert, enn at alle kommunene får sin representant. Det er også naturlig å hevde at for at lokaldemokratiet skal fungere kan ikke regionene være for store. Disse momentene er viktige ankepunkter mot Hålogalandsallmenningen, da vi ser at vi sannsynligvis ender opp med et stort antall regioner, muligens seks, og dermed også mindre områder. En mulig løsning på dette problemet vil være å kreve samarbeidsordninger i forhold

til kortsalg og jakt-/fiskeområder. Vi registrerer imidlertid at det i de områdene som omfattes av Fjellogen har tatt lang tid å få til noe slikt, og det er også mange steder det ikke fungerer. Det største problemet i forbindelse med samarbeidsordninger er nok fordelingen av inntektene, men vi mener dette bør være enklere å få til mellom regioner i Hålogalandsallmenningen enn i områder som er underlagt Fjellogen. Dette på bakgrunn av at man ved Hålogalandsallmenningen har en felles økonomisk overbygning og et overordnet styre for hele Hålogalandsallmenningen.

Sammensetningen av utmarksstyrene.

Vi er meget bekymret for forslaget om at representanter for landbruket og reindriftsnæringen uansett styresammensetning/antall skal ha flertall. Dette er etter vår mening et udemokratisk forslag og vi er overasket over at utvalget selv ikke har sett dette. Utvalgsmedlem Johan Petter Røssvoll har forklart at bakgrunnen for denne sammensetningen er at de to gruppene vil, hvis de er enige, kunne stanse avhending/salg av allmenningsjord. Vi vil imidlertid hevde at det ikke er grunn til å tro at det i en slik sammenheng vil være noen uenighet mellom representanter for landbruket og reindriftsnæringa, og representanter for friluftsliv og jakt og fiske, og at dette problemet derfor kan løses ved å øke antallet representanter for friluftsliv og jakt og fiske. Det er foreslått at både generelt friluftsliv og jakt- og fiske interessene skal være representert i utmarksstyrene. Sett i forhold til at både at både landbruket og reindriftsnæringas representanter er tallfestet, mener vi dette er en vag og upresis formulering. Vi mener at det uansett forvaltningsmodell er en forutsetning at jakt- og fiskeinteressene er representert i utvalgsstyrene, og at det bør tilligge det fylkeslaget av NJFF som utmarksstyret sogner til, å foreslå en representant. Representanten må være bosatt innenfor den aktuelle regionen. Vi mener også at generelt friluftsliv bør representeres med en egen representant og at denne foreslås gjennom FRIFO. Denne representanten må også være bosatt innenfor den aktuelle regionen.

Diskusjonstema 4 – Definisjonen innenbygdsboende vs utenbygdsboende

Dette er et helt sentralt punkt i begge modellene, og vi ber Norges Jeger- og Fiskerforbund prioritere dette i sitt høringsvar. Utvalgets innstilling skisserer en definisjon som går på at det kun er de som bor i bygda der ressursen finnes som kan defineres som innenbygdsboende. Selv ikke personer som er bosatt innenfor kommunegrensen vil kunne hevde innenbygdsrett hvis de ikke bor der ressursen finnes. Dette mener vi er en helt feil tolkning av allmenningsretten slik den eksisterer i Nordland og Troms, og en snikinnføring av Fjellogen. Vi stiller oss også meget undrende til hvordan et slikt skille vil fungere i praksis. Vi mener det eneste rette, uavhengig av modell, vil være å betrakte alle som er bosatt innenfor regionen som innenbygdsboende. Også innbyggere i kommuner uten statsgrunn som naturlig faller innenfor regionen må defineres som innenbygdsboende. Noe annet vil være helt uakseptabelt for oss, og vi mener det i så fall er et ran av de rettigheter som kystens befolkning fra gammelt av har i Nordland og Troms. Skulle vi ende opp med en ordning hvor de som bor langs kysten av Nordland og Troms har de samme rettighetene til jakt og fiske som alle øvrige innbyggere i Norge, og en liten gruppe på innlandet får særrettigheter på samme måte som i Fjellogen frykter vi en stor by-land konflikt. Det er absolutt belegg for å hevde at statsgrunn i innlandet er statsallmenning og at de som bor langs kysten har allmenningsrettigheter til disse, på lik linje med de som bor innlandet. I en studie utført av Nordland Fylkeskommune, da det forelå forslag om å innføre Fjellogen i Nordland, heter det:

Bruken av allmenning har nok også vært forskjellig i Sør- og Nord-Norge. I Sør-Norge har bygdelagene og allmenningene oftest hatt sin naturlige geografiske utstrekning. I Nordland er innlandet seint befolket av fastboende. Befolkningskonsentrasjonen har vært ute ved kysten og innover i fjordene. Folk fra store områder fra kysten har reist inn i landet for å hente tømmer til hus- og båtbygging, og folk fra innlandet har reist ut til kysten for å drive fiske. Kretsen av bruksberettigede var mye større i Nord-Norge enn i de tradisjonelle bondesamfunnene i Sør-Norge. Lovens håndhevere kjente ikke igjen bygdelagene fra Sør-Norge og antok at det ikke var allmenninger på samme måte i nord. En kan si at allmenningene ble utnyttet på en annen måte enn i sør. Staten fikk etter hvert et sterkere eiendomsforhold til fjell- og utmark og har inntil nylig hevdet at det ikke er statsallmenninger i Nord-Norge.

Sett i forhold til at alle innbyggere i Finnmark nå har like rettigheter i sitt fylke, finner vi det likeså rimelig at vi i Nordland og Troms skal ha like rettigheter i det som vil være våre regioner. Begrepet innebygds/utenbygds vil således måtte endres til å gjelde personer bosatt innenfor eller utenfor regionen.

Statskog har lenge praktisert 60/40 fordeling mellom innenbygds og utenbygds ved storviltjakt. I noen områder har dette også vært praksis i forhold til rypejakt med hund. Enkelte vil kanskje hevde at hvis definisjonen av innenbygdsboende utvides til å gjelde alle som er bosatt i regionen, vil de som bor i bygdene miste sitt fortrinn. Det er imidlertid viktig å være klar over at denne forfordelingen til nå ikke er gjort med hjemmel i en erkjennelse av at disse områdene på bygdene er statsallmenning, og at de som bor i området har større rett på utmarksressursene enn fylkets øvrige befolkning. Det er gjort med hjemmel i forskrift om jakt, felling, fangst og fiske på statsgrunn. Her er det altså hensyn til nødvendig uttak av vilt, reguleringer for å unngå for mange jegere i buffersoner og en viss grad av distriktpolitikk som er årsaken. Vi mener det må være mulig å videreføre denne ordningen i forhold til storviltjakta. Storviltjakt er veldig forskjelling fra småviltjakt. Det krever god lokalkjennskap, ressurser i forhold til å frakte ut, oppbevare og foredle kjøttet, og det krever ikke minst innsats i hele jaktperioden. Vi mener det er riktig at de som bor på bygdene har gode muligheter for å delta på denne jakta, og ikke minst ut i fra et forvaltningsperspektiv for å sikre nødvendig uttak av vilt.

Diskusjonstema 5 – Priser på jakt og fiske

Erfaringer fra Finnmark viser en tredobling av prisene for personer som ikke er bosatt i fylket. I forhold til Hålogalandsallmenningen så ligger det i forslaget en begrensing i pris for utenbygds på det dobbelte av innenbygds, samt at maksimumspris skal fastsettes av departementet gjennom forskrift. Pris for fiske med stang og håndsnøre skal være lik for innenbygds og utenbygds. Vi er redd for en prisutvikling hvor en meget raskt når maksimumspris. Det vil nok en gang bli helt avgjørende hvor man trekker grensen mellom innenbygds og utenbygds, og hvor mange og hvor store regioner det et blir. Krav om samarbeidsordninger i forhold til priser og områder bør også fremmes her, for å sikre at innbyggerne i Nordland og Troms får tilnærmet samme rettigheter og muligheter til jakt og fiske som de har i dag.

Diskusjonstema 6 – Rammer for reguleringer

Vi vil før eller siden komme i en situasjon hvor både uttak og utøvelse vil være gjenstand for reguleringer. Vi mener at man ved reguleringer primært skal løse dette gjennom kvoteordninger og ikke begrense antall utøvere. Hvis man kommer i en situasjon hvor begrensing av antall utøvere må til, mener vi en 60/40 fordeling mellom ”innenregions” og ”utenregions” er fornuftig.

Vennlig hilsen
NJFF - Nordland

Jan Egil Nordgård
styreleder

Arild Pettersen
styremedlem/saksansvarlig SRU II